

Dalimilova kronika, Kronika tak řečeného Dalimila

(Kronika boleslavská v nejstarších vydáních tj. 1620 Pavel Ješín z Bezdězí: Kronika stará kláštera boleslavského o poslušnosti knížat a králů českých. František Faustin Procházka 1786 Kronika boleslavská o poslušnostech knížat a králů českých).

Autor: není znám. Označení „Dalimilova“ pochází od Tomáše Pešiny z Čechorodu, který roku 1673 na základě starší tradice ztotožnil autora s boleslavským kanovníkem Dalimilem Meziříčským, který ale není doložen historickými prameny. Autorem je spíše šlechtic než duchovní, který měl vztah k severním a severovýchodním Čechám.

Vznik: po vymření Přemyslovců, v době, kdy se v Čechách rozpíná cizí šlechta a německý patriciát (1314).

Obsah: Zachycuje události od potopy světa až po nástup Jana Lucemburského na český trůn: podle běžného středověkého úzu začíná potopou světa a stavbou Babylónské věže, při níž došlo ke zmatení jazyků – sem klade i počátky Slovanů. Národní dějiny začíná příchodem praotce Čecha a pokračuje líčením bájných dob (Krok, Libuše, Přemysl a d.). Jako prvního historicky známého panovníka uvádí Bořivoje, jímž se poprvé dostává i k moravským dějinám: líčí Bořivojův křest z rukou svatého Metoděje a moravského krále Svatopluka. České dějiny pak pokračují Vratislavem I., svatou Ludmilou a svatým Václavem. Od Boleslava I. pak sleduje osudy českých knížat a králů a věnuje se i světcům. Vypravování je ukončeno v době počátků vlády Jana Lucemburského rokem 1314. Dodatečně pak bylo připojeno i pokračování z doby vlády Jana Lucemburského (anonymní zprávy o letech 1310-1322, o Přemyslovi a Závišovi, o válce s Uhry).

Autor má smysl pro věcné sdělení faktů, ovšem největší historickou hodnotu mají kapitoly týkající se nejnovějších dějin, protože představují autentické vyjádření autorových názorů a politických cílů.

Prameny: Kosmova kronika, legendy (zejména Kristián), kronikářské zápisy dnes nedochované, lidové podání (pověsti kmenové, místní i erbovní), od konce 13. stol. i vlastní paměti.

Forma: Psána je ve verších (na 4600 bezrozměrných veršů blízkých mluvenému jazyku), což ji činí srozumitelnou a přitažlivou i pro širší publikum než jen pro českou šlechtu, jíž byla primárně určena. Rozdělení do kapitol pochází od Pavla Ješína.

Dochována ve 3 verzích (2. a 3. verze z 15. století)

Překlady: Přes své zaměření proti Němcům byla přeložena do němčiny, a to veršem (ve 14. stol.) i prózou (v 15. stol.), a do latiny (zlomek latinského překladu nalezen r. 2005).

Užívání: Velmi oblíbená byla za husitství, ale i v době stavovského povstání v letech 1618-1620 – roku 1620 je také poprvé vydána tiskem.

Poznámka: Dalimilova kronika byla vícekrát vydána v původní podobě i v překladu do nové češtiny. V odborných pracích bychom měli užívat její textově kritické vydání: *Staročeská kronika tak řečeného Dalimila*. Vydání textu a veškerého textového materiálu. Ed. Jiří Daňhelka, Karel Hádek, Bohuslav Havránek, Naděžda Kvítková. I-II, Praha 1988.